

ことわざ かだい いちれい
諺の課題の一例：

① ^{はら} ^へ ^{いくさ} ^{でき}
腹が減っては戦が出来ぬ

- S prázdným žaludkem nemůžeš bojovat.
- (dosl.) „Když mám hlad, nemohu bojovat.“
- Podobá se angl. „*The stomach carries the feet.*“
- Podobá se ruskému: „*война войной, а обед по расписанию*“ (válka válkou, ale oběd musíte mít včas)
- Podobá se českému „Hlad se nedá slovy utiřit.“
- Též podobné českému „Hlad je nepřítel.“

Alternativní forma: ^{はら} ^へ ^{くん} ^{でき}
腹が減っては軍が出来ぬ

^{はら} ^へ ^{いくさ} ^{でき}
腹が減っては戦が出来ない

例文： ^{しごと} ^{ながちようば} ^{はら}
この仕事は長丁場になるから、とりあえず腹ごしらえをしよう。

^{はら} ^へ ^{いくさ} ^{でき} ^い
腹が減っては戦が出来ぬというじゃないか。

‘Bude to dlouhá práce, proto se nejdříve najím. Neříká se, že s prázdným žaludkem nemůžeš bojovat?’

Poznámky k formě:

- 腹が減る *hara ga heru* mít hlad
- 戦 *sen* (音), *ikusa* (訓) válka, boj, zápas
- 出来ぬ *dekinu* sloveso 出来ない, nesmět, nemoct’

<http://kotowaza-allguide.com/ha/harahetteikusa.html>

http://kotowaza.avaloky.com/pv_eat13_02.html

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

② ^{きつね} ^{よめいり}
狐の嫁入り

- I přesto že slunce září, tak prší.
- (dosl.) „Liščí svatba.“
- Odpovídá angl. „*Monkey’s wedding.*“
- Podobá se ruském: „Грибной дождь“ (houbový déšť), “слепой дождь“ (slepý déšť), “цыганская свадьба“ (cikánská svatba)

- Jedná se o přírodní fenomén, kterému se říká ‚atmospheric ghost lights‘ nebo také ‚sun shower.‘ Příklad pochází z japonských příběhů, esejí a legend. Toto přísloví se používá ve spoustě prefektur, ale má mnoho forem.

Alternativní forma: ^{きつね よめと} 狐の嫁取り (Aomori); ^{きつねあめ} 狐雨 (Kanagawa); ^{きつね しゅうげん} 狐の祝言,
^{きつね よめと あめ} 狐の嫁取り雨 (Čiba)

例文: ^{あめ ふ だ} 雨が降り出したが、^{きつね よめい} どうやら狐の嫁入りのようなので、^{よていとお} 予定通り出かけることにした。

„Začalo pršet, ale vypadá to pouze jako liščí svatba, a tak jsem se rozhodl odejít podle plánu.“

Poznámky k formě:

- 狐 ko (音), *kicune* (訓) liška
- 嫁入り *jomeiriri* manželství

<http://kotowaza-allguide.com/ki/kitsunenoyomeiri.html>

https://en.wikipedia.org/wiki/Kitsune_no_yomeiri

<https://jisho.org/word/%E7%8B%90%E3%81%AE%E5%AB%81%E5%85%A5%E3%82%8A>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

③ ^{びもくしゅうれい} 眉目秀麗

- Popisuje krásu, v tomto znění mužskou krásu, a to hlavně obličejové rysy, které jsou čisté a elegantní. Pro ženskou krásu se používají jiné čtyři znaky.
- (dosl.) „Obočí a oči, dokonalost a krása (pohledný).“
- Anglické: *handsome*
- České: pohledný

Synonymní formy: ^{ようし ととの} 容姿の整った; ^{はんさむ りっぱ} ハンサムな; 立派な

例文: ^{れいぶん} 学識家であり ^{がくしきが} 著作も多く、^{ちよさく おお} また ^{びもくしゅうれい} 眉目秀麗 ^{こうだんし} の好男子 ^い だったと言われている。

„Říká se, že to byl učenec a spisovatel a rovněž i krásný muž.“

Poznámky k formě:

- 眉目 *bimoku* obočí a oči
- 秀麗 *šúrei* dokonalost a krása

<https://jisho.org/word/%E7%9C%89%E7%9B%AE%E7%A7%80%E9%BA%97>

<https://eije.webl.io/content/%E7%9C%89%E7%9B%AE%E7%A7%80%E9%BA%97>

<https://dictionary.goo.ne.jp/leaf/idiom/%E7%9C%89%E7%9B%AE%E7%A7%80%E9%BA%97/m0u/>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

④

ぜんだいみもん
前代未聞

- Vyjadřuje nějakou do této chvíle neslýchanou, zvláštní nebo neobvyklou událost.
- (dosl.) „V předchozích letech neslýchané.“
- Česky: neslýchané, nevídané, bezprecedentní
- Angl.: *unheard of, unprecedented, unparalleled in history*

Alternativní forma: ここんみぞう
古今未曾有

例文: ちんじけん
前代未聞の珍事件。

„Nevídaně vzácná událost.“

Poznámky k formě:

- 前 *mae* (訓), *zen* (音) před, vpředu
- 代 *dai* (音) generace, věk, éra
- 未 *mada* (訓), *mi* (音) stále, v tuto chvíli, ještě ne
- 聞 *kiku* (訓), *mon* (音) slyšet, poslouchat, ptát se

<https://eije.webl.io/content/%E5%89%8D%E4%BB%A3%E6%9C%AA%E8%81%9E>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

⑤

いわし あたま しんじん
鰯の頭も信心から

- Víra je tajemná, skrze víru se může i něco obyčejného jako je hlava sardinky jevit jako velmi cenné.
- (dosl.) „Také hlava sardinky začíná od víry.“
- Podobné angl. „*Miracles happen to those who believe in them.*“

- Podobá se českému „Víra hory přenáší.“ (Obě přísloví vyjadřují sílu přesvědčení, ale liší se tím, že u japonského přísloví víra umocňuje přesvědčení v něco, zatímco u českého přísloví víra dodává sílu při snaze něco překonat.)
- Původ: Večer v den slavnosti *secubun*, v rámci rituálu *cuina* nebo také *onijarai*, se na větvičku keře *hiragi* napichuje hlava sardinky a umísťuje se před vchod do domu. Mezi lidmi se praví, že pach této sardinky odpuzuje démony a znemožňuje jim vstoupit dovnitř.

Alternativní forma: いわし あたま しんじん
鰯の頭も信心から。

例文： ばかにしないで信じなさい、鰯の頭も信心から。
„Neposmívej se tomu, ale věř, i hlavu sardinky lze uctívat.“

Poznámky k formě:

- 鰯 *iwaši* (訓) sardinka
- 頭 *atama* (訓), *tó* (音) hlava, mysl, vrchol, začátek
- 信 *šin* (音) víra, pravda, důvěra
- 心 *kokoro* (訓), *šin* (音) srdce, mysl, duše, vitalita

<http://kotowaza-allguide.com/i/iwashinoatama.html>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

⑥ てんかわめ 天下分け目

- Kritická situace nebo bod v čase, kdy je třeba učinit závažné rozhodnutí.
- (dosl.) „Celá země v krizi.“
- Angl.: *fateful, decisive*
- Česky: rozhodující, kritický, osudový

例文： せきが はら たたか たたか
関ヶ原の戦いは天下分け目の戦いであった。
„Bitva o Sekigaharu byla rozhodující bitvou.“

Poznámky k formě:

- 天 *ten* (音) nebe, obloha, císařský
- 下 *šita* (訓), *ka* (音) pod, dole, nízko, sestoupit
- 分け目 *wakeme* dělící čára, krize, rozdělení

<https://eje.weblio.jp/content/%E5%A4%A9%E4%B8%8B%E5%88%86%E3%81%91%E7%9B%AE>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3c

⑦

りゅうげんひご
流言飛語

- Vyjadřuje téměř vždy smyšlenou, polopravdivou či nepravdivou informaci o člověku, jevu či události ze všech sfér soudobého či současného života.
- (dosl.) „Falešná pověst.“
- Angl.: *Rumor* (American), *rumour* (British English), *gossip*
- Také podobné ruskému: ложные слухи (falešná fáma), сплетни (klepy), утка (novinka (možná nepravdivá))
- Česky: Fáma, zvěst, drby

Alternativní forma: りゅうげんひご 流言蜚語; うわさ 噂

例文: おおじしん く 大地震が来るといふ 流言飛語 が か 飛び交う。

„Šíří se falešná informace o tom, že přijde velké zemětřesení.“

Poznámky k formě:

- 流 Liú rjú, ru (音), *nagareru* (訓) tok, voda a vzduch, jméno románu
- 言 Ján *gen, gon* (音), *iu, koto* (訓) slovo, říci
- 飛 Féi *hi* (音), *tobu* (訓) letět, rozptýlit
- 語 Yǔ *go* (音), *kataru* (訓) jazyk, slovo, řeč

<https://kotobank.jp/word/%E6%B5%81%E8%A8%80%E9%A3%9B%E8%AA%9E-149596#E6.97.A5.E6.9C.AC.E5.A4.A7.E7.99.BE.E7.A7.91.E5.85.A8.E6.9B.B8.28.E3.83.8B.E3.83.83.E3.83.9D.E3.83.8B.E3.82.AB.29>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

Longman Dictionary of Contemporary English, Sixth edition. 2014. ISBN 978-1-4479-7497 0

Японско-русский словарь/Лавренъев Б. П., Немзер Л. А., Сыромятников Н. А. и др. - 4-е изд., перераб. и доп.- М.: Рус. яз., 1984-696с (Japonsko-ruský slovník)

⑧

てんぺんちい
天変地異

- událost, která nastává v důsledku přírodní činnosti a ničivě postihuje přírodu nebo společnost.
- (dosl.) „Katastrofa z nebe a povrchu.“
- Anglické: *disaster, natural disaster, calamity*
- Také podobné ruskému: Стихийные бедствия (přírodní katastrofa)

- Česky: Přírodní katastrofa
- Zajímavý fakt: 天変地異(説) てんべんちいせつ - teorie) katastrofismus je názor, že Země byla v minulosti ovlivněna náhlou, krátkodobou, mohutnou událostí, možná i celosvětového rozsahu.

Alternativní forma: 災害 さいがい

例文: 地球の危機か近頃天変地異がよく起こる。
ちきゅう きき ちかごろ お

„Krise na zemi nebo přírodní katastrofy se často stávají.“

Poznámky k formě:

- 天 Tiān *ten* (音), *ame, ama* (訓) nebe, obloha, císařský
- 変 Biàn *hen* (音), *kawaru* (訓) změna, divný
- 地 De *či, dži* (音) země
- 異 Yì *i* (音), *koto* (訓) neobvyklý, rozdílný

<https://ja.wikipedia.org/wiki/%E5%A4%A9%E5%A4%89%E5%9C%B0%E7%95%B0%E8%AA%AC>

<https://kotobank.jp/jeword/%E5%A4%A9%E5%A4%89%E5%9C%B0%E7%95%B0>

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

Longman Dictionary of Contemporary English, Sixth edition. 2014. ISBN 978-1-4479-7497 0

Японско-русский словарь/Лавреньтьев Б. П., Немзер Л. А., Сыромятников Н. А. и др. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Рус. яз., 1984-696с (Japonsko-ruský slovník)